

HELSINGBORG

2017-05-08
RIKTLINJER
DNR: 2016-678
SID 1(7)

Riktlinjer för kemisk bekämpning

Miljönämnden i Helsingborgs stad

PROGRAM PLAN POLICY **RIKTLINJER**

Helsingborgs stads styrdokument

Aktiverande

syftar till förändring och utveckling

PROGRAM – anger långsiktiga ambitioner och viljeinriktningar

PLAN – anger konkreta åtgärder, tidsramar och ansvar

Normerande

reglerar befintlig verksamhet och vårt förhållningssätt till en given situation

POLICY – anger principer och vägledning

RIKTLINJE – anger absoluta gränser och ska-krav

Beslutat av: Miljönämnden

Datum: den 31 maj 2017

Revideras av: Miljönämnden

Dokumentets giltighet: 1 juni 2017 – 31 december 2024

Dokumentet gäller för: Miljönämnden

Dokumentansvarig: Miljö- och hälsoskyddsavdelningen på miljöförvaltningen

1 Inledning

Miljönämnden arbetar för en giftfri miljö. Nämnden är även medveten om att kemiska bekämpningsmedel kan behövas i vissa fall. Det är då viktigt att de används på ett sätt så att riskerna minimeras.

Bekämpningsmedel är särskilt reglerade i lagstiftningen med hänsyn till de risker som användningen kan innebära. I vissa fall finns det krav på att den som ska använda bekämpningsmedel ska ansöka om tillstånd, lämna in en anmälan eller underrättelse i förväg. Miljönämnden är tillsyns- och prövningsmyndighet över detta i Helsingborg.

Huvudsyftet med dessa riktlinjer är att tydliggöra för användare och andra aktörer vilka krav nämnden ställer. Riktlinjerna ska också underlätta miljönämndens tillsyn och skapa en intern samsyn kring hur bestämmelserna ska tolkas och tillämpas. De omfattar de ställningstaganden som nämnden behöver göra när den prövar användningen av bekämpningsmedel. Ett stöd till handläggare och riktad information till användare och andra berörda kommer att komplettera riktlinjerna.

Riktlinjerna har kopplingar till Helsingborgs vision 2035 och området den balanserade staden, livskvalitetsprogrammet och de regionala och nationella miljökvalitetsmålen. Riktlinjerna knyter även an till FN:s hållbarhetsmål.

1.1 Bakgrund

Miljönämnden beslutade 2009 om riktlinjer för kemisk bekämpning i Helsingborg. Sedan dess har omvärlden förändrats och det har kommit ny lagstiftning med högre krav på en hållbar användning av bekämpningsmedel. Delar av de ursprungliga riktlinjerna har därför blivit inaktuella. Slutdatum för flera av de mål som sattes upp i de ursprungliga riktlinjerna har också löpt ut. Med anledning av detta har nu miljönämnden omarbetat och reviderat de tidigare riktlinjerna.

1.2 Lagstiftning

Riktlinjerna grundar sig framförallt på miljöbalken, dess förordningar och föreskrifter som är beslutade med stöd av miljöbalken samt EU:s förordningar och direktiv. Dessutom finns stöd för riktlinjerna i allmänna råd, handböcker och annan vägledning från de centrala myndigheterna.

1.3 Ansvar och uppföljning

Miljönämnden ansvarar för att se över och revidera riktlinjerna vid behov. Exempel på händelser som kan leda till en revidering kan vara att lagstiftningen ändras, staden reviderar livskvalitetsprogrammet eller antar andra måldokument. Miljönämnden ska göra en första översyn av riktlinjerna senast den 31 december 2024 då livskvalitetsprogrammet ska ha reviderats.

2 Syfte och användning

Syftet med riktlinjerna är att:

- Tydliggöra för användare och andra aktörer vilka krav miljönämnden ställer.
- Vägleda i hur miljönämnden ska arbeta för att minska riskerna med användningen och hanteringen av kemiska bekämpningsmedel.
- Underlätta miljönämndens arbete för att nå de nationella miljömålen om en giftfri miljö.
- Bidra till att skapa samsyn och likabehandling i miljönämndens ärenden.

Riktlinjerna ska användas på följande sätt:

- De ska vara ett stöd när miljönämnden handlägger ansökningar om tillstånd, anmälningar och underrättelser.
- De ska vara ett stöd vid miljönämndens tillsyn av verksamhetsutövare som använder och hanterar kemiska bekämpningsmedel.
- De är underställda gällande lagstiftning och ska vara ett komplement till förordningar, föreskrifter, allmänna råd och annan vägledning från centrala myndigheter.

3 Omfattning och avgränsningar

Riktlinjerna omfattar yrkesmässig användning av:

- Kemiskt verkande växtskyddsmedel inom områden som omfattas av krav på tillstånd eller anmälan.
- Kemiskt verkande biocider mot gnagare, insekter eller spindlar och andra leddjur som kräver underrättelse.

Riktlinjerna omfattar inte de bekämpningsmedel som verkar på fysikalisk eller biologisk väg.

4 Undantag

Miljönämnden kommer att vara restriktiv med att medge undantag från riktlinjerna. Vid vissa omständigheter kan det finnas miljö- och hälsomässiga skäl för att medge undantag. Det kan till exempel finnas skäl att frångå riktlinjerna då särskilda värden (ekonomi, säkerhet, kultur, eller natur) riskerar att påverkas negativt.

5 Riktlinjer för växtskyddsmedel

5.1 Grundkrav

När man ska använda kemiska växtskyddsmedel på ett sätt som kräver tillstånd eller anmälan ställer miljönämnden följande krav:

- De som söker tillstånd eller lämnar in en anmälan ska i första hand använda sig av icke kemiska metoder för bekämpning. Om det inte är lämpligt, praktiskt möjligt eller ekonomiskt försvarbart kan de använda kemiska växtskyddsmedel. De som söker ska kunna motivera varför alternativa bekämpningsmetoder inte är möjliga eller lämpliga.
- De som söker tillstånd eller lämnar in en anmälan ska kunna redogöra för vilka förebyggande åtgärder som de kommer att ta till för att motverka att behovet av kemiskt växtskydd återkommer.
- Mellan den första november och sista februari ska man inte använda växtskyddsmedel utomhus. Miljönämnden kan dock göra undantag för att bekämpa svamp exempelvis på golfbanor och elitfotbollsplaner.
- Vid bekämpning av invasiva främmande arter ska fastighetsägaren ta fram en bekämpningsplan som även innehåller förebyggande åtgärder.

5.2 Situationer och områden där miljönämnden inte accepterar att man sprider kemiska växtskyddsmedel

Vid handläggning av ansökningar om tillstånd och anmälningar accepterar miljönämnden inte spridning av kemiska växtskyddsmedel:

- På tomtmark för flerfamiljshus, på gårdar till skolor och förskolor samt på lekplatser som allmänheten har tillträde till - om det saknas miljömässiga, hälsomässiga eller ekonomiska skäl.
- På idrotts- och fritidsanläggningar, med undantag för golfbanor och elitfotbollsplaner – om det saknas miljömässiga, hälsomässiga eller ekonomiska skäl.
- På jordbruksmark inom vattenskyddsområde där det finns risk för att aktiva substanser kan spridas till grundvattnet.
- På platser inom vattenskyddsområde som inte är jordbruksmark - om det saknas miljömässiga, hälsomässiga eller ekonomiska skäl.
- Vid planerings- och anläggningsarbeten – om det saknas miljömässiga, hälsomässiga eller ekonomiska skäl.
- På banvall inom särskilt känsliga områden – om det saknas säkerhetsskäl.

5.3 Situationer och områden där miljönämnden accepterar att man sprider kemiska växtskyddsmedel med låg risk för miljön

Kemiska växtskyddsmedel med låg risk för miljön är de som har ättiksyra, pelargonsyra, järnsulfat (eller ur miljö- och hälsosynpunkt likvärdiga verksamma ämnen) som enda verksamma substans. Vid handläggning av ansökningar om tillstånd och anmälningar accepterar miljönämnden spridning av kemiska växtskyddsmedel med låg risk för miljön:

- På tomtmark för flerfamiljshus, på gårdar till skolor och förskolor samt på lekplatser som allmänheten har tillträde till – om det behövs av miljömässiga, hälsomässiga eller ekonomiska skäl.
- På andra idrotts- och fritidsanläggningar än golfbanor och elitfotbollsplaner – om det behövs av miljömässiga, hälsomässiga eller ekonomiska skäl.
- I parker och trädgårdar dit allmänheten har tillträde.
- På hårdgjorda eller mycket genomsläppliga ytor.
- På mark i vattenskyddsområde som inte är jordbruksmark – om det behövs av miljömässiga, hälsomässiga eller ekonomiska skäl.
- Vid planerings- och anläggningsarbeten – om det behövs av miljömässiga, hälsomässiga eller ekonomiska skäl.
- På vägområden.
- På banvallar som ligger inom särskilt känsliga områden – om det behövs av säkerhetsskäl.
- Inom övriga områden som har en sammanhängande area över 1 000 kvadratmeter och där allmänheten får färdas fritt.

5.4 Situationer och områden där miljönämnden accepterar att man sprider kemiska växtskyddsmedel

Vid handläggning av ansökningar om tillstånd och anmälningar accepterar miljönämnden spridning av kemiska växtskyddsmedel:

- På hårdgjorda och mycket genomsläppliga ytor – om det behövs av säkerhets- eller smittskyddsskäl, eller för att upprätthålla en tillräcklig livsmedelshygien.
- På golfbanor och elitfotbollsplaner.
- På jordbruksmark inom vattenskyddsområde – dock inte sådana preparat som innehåller aktiva substanser som riskerar att spridas till grundvattnet.
- På vägområden – om det behövs av säkerhetsskäl.

- På banvallar som ligger utanför särskilt känsliga områden – om det behövs av säkerhetsskäl.
- Vid bekämpning av invasiva främmande arter.

6 Riktlinjer för biocider

6.1 Grundkrav

När man använder kemiska biocider som kräver underrättelse kräver miljönämnden följande:

- Fastighetsägare och den som har rätt att använda en fastighet ska på begäran kunna redogöra för vilka förebyggande åtgärder de gjort för att förhindra att behovet av att använda kemiska biocider uppstår. De ska även kunna redogöra för vilka åtgärder som de kommer att ta till för att motverka att behovet av att återkommande använda kemiska biocider.
- Om icke kemiska metoder är praktiskt svårt eller inte ekonomiskt försvarbart kan spridning av biocider ske om det är nödvändigt, exempelvis av hälsoskyddsskäl. Den som yrkesmässigt sprider biocider ska kunna motivera varför alternativa bekämpningsmetoder inte är möjliga och att det är nödvändigt att använda biocider. Den som yrkesmässigt bekämpar med biocider ska kunna utvärdera om bekämpningen varit effektiv.
- Användning av kemiska biocider får inte ske utan ett identifierat problem med skadedjur. De får inte användas i förebyggande syfte.
- Finns det återkommande problem med skadedjur på ett område eller inom en fastighet ska fastighetsägaren eller den som använder fastigheten ta fram en åtgärdsplan.

6.2 Användning av medel mot gnagare

- Miljönämnden accepterar direkta insatser med kemiska biocider vid bekämpning av gnagare, om situationen är akut och beståndet är så stort att det riskerar att orsaka stora störningar för omgivningen. Insatserna ska kompletteras med förebyggande åtgärder och alternativa metoder.

6.3 Användning av medel mot insekter och spindlar

- Miljönämnden accepterar användning av kemiska biocider för att bekämpa insekter eller spindlar om de innebär olägenheter för människor eller husdjur.
- Miljönämnden accepterar användning av kemiska biocider för att bekämpa insekter och spindlar om antalet är så stort, att det är praktiskt svårt att endast använda förebyggande och alternativa metoder.

